

Malmö stad
Kommunstyrelsens arbetsutskott

Protokollsutdrag

Sammanträdestid	2024-06-17 kl 15:00-15:10
Plats	Digitalt via Teams
Utses att justera	Helena Nanne
Protokollet omfattar	§331

Underskrifter	Sekreterare	
		Agnes Wemme	
	Ordförande
		Andreas Schönström	
	Justerande
		Helena Nanne	

Beslutande ledamöter

Helena Nanne (M)

Andreas Schönström (S) ersätter Katrin Stjernfeldt Jammeh (S) (Ordförande)

Stefana Hoti (MP) ersätter Roko Kursar (L)

Övriga närvarande

Andreas Norbrant (Stadsdirektör)

Jonas Rosenkvist (Avdelningschef)

Agnes Wemme (Nämndsekreterare)

§ 331 Remiss Arbetsmarknadsdepartementet - Arbetslivskriminalitet – myndighetssamverkan, en gemensam tipsfunktion, lärdomar från Belgien och gränsöverskridande arbete (SOU 2024:14)

STK-2024-580

Sammanfattning

Malmö stad har fått möjlighet att inkomma med synpunkter på Arbetsmarknadsdepartementets remiss avseende delegationen mot arbetslivskriminalitets delbetänkande Arbetslivskriminalitet - myndighetssamverkan, en gemensam tipsfunktion, lärdomar från Belgien och gränsöverskridande arbete (SOU 2024:14).

Utredningen betonar vikten av samverkan och sammanhållen styrning för att nå framgång i arbetet mot arbetslivskriminalitet. Förslagen berör främst de statliga myndigheterna som ingår i Arbetslivskriminalitetscentra (AKC).

I beredning av ärendet har miljönämnden yttrat sig genom en internremiss. Nämnden ser positivt på att åtgärder vidtas för att stärka arbetet mot arbetslivskriminalitet men anser att kommunernas roll som framgångsfaktor i arbetet mot arbetslivskriminalitet förbises. Stadskontoret ser, liksom miljönämnden, positivt på att staten utreder och föreslår förbättringar för att skapa tryggare förhållanden på arbetsmarknaden. Stadskontoret instämmer i miljönämndens bedömning i sak men vill utöver detta lyfta fram att delbetänkandet förbiser arbetet i stort som sker i kommunerna på detta område. Stadskontoret ser även risker med hur den gemensamma tipsfunktionen föreslås vara utformad. Slutligen vill stadskontoret även påtala vikten av att offentliga aktörer slutar använda ordet ”fusk” när företeelser som beskriver brott och kriminalitet avhandlas.

Beslut

Kommunstyrelsens arbetsutskott beslutar

1. Kommunstyrelsens arbetsutskott godkänner förslag till yttrande och skickar yttrandet till Arbetsmarknadsdepartementet

Beslutet skickas till

Arbetsmarknadsdepartementet
Miljönämnden
Stadskontorets handläggare

Beslutsunderlag

- G-Tjänsteskrivelse KSAU 240617 Remiss Arbetsmarknadsdepartementet - Arbetslivskriminalitet –(SOU 2024:14)
- Förslag till yttrande KSAU 240617 Remiss Arbetsmarknadsdepartementet - Arbetslivskriminalitet (SOU 2024:14)
- Remissvar miljönämnden
- Miljönämnden beslut 240522 § 89
- Arbetslivskriminalitet - myndighetssamverkan, en gemensam tipsfunktion, lärdomar från Belgien och gränsöverskridande arbete (SOU 2024:14)
- Remiss Arbetsmarknadsdepartementet - Arbetslivskriminalitet – myndighetssamverkan, en gemensam tipsfunktion, lärdomar från Belgien och gränsöverskridande arbete (SOU 2024:14)

Tjänsteskrivelse

Datum

2024-06-11

Vår referens

Henrik Heyman/Johanna Ludvigsson

Utvecklingssamordnare

henrik.heyman@malmo.se/johanna.ludvigsson@malmo.se

Remiss Arbetsmarknadsdepartementet - Arbetslivskriminalitet – myndighetssamverkan, en gemensam tipsfunktion, lärdomar från Belgien och gränsöverskridande arbete (SOU 2024:14)

STK-2024-580

Sammanfattning

Malmö stad har fått möjlighet att inkomma med synpunkter på Arbetsmarknadsdepartementets remiss avseende delegationen mot arbetslivskriminalitets delbetänkande Arbetslivskriminalitet - myndighetssamverkan, en gemensam tipsfunktion, lärdomar från Belgien och gränsöverskridande arbete (SOU 2024:14).

Utredningen betonar vikten av samverkan och sammanhållen styrning för att nå framgång i arbetet mot arbetslivskriminalitet. Förslagen berör främst de statliga myndigheterna som ingår i Arbetslivskriminalitetscentra (AKC).

I beredning av ärendet har miljönämnden yttrat sig genom en internremiss. Nämnden ser positivt på att åtgärder vidtas för att stärka arbetet mot arbetslivskriminalitet men anser att kommunernas roll som framgångsfaktor i arbetet mot arbetslivskriminalitet förbises. Stadskontoret ser, liksom miljönämnden, positivt på att staten utreder och föreslår förbättringar för att skapa tryggare förhållanden på arbetsmarknaden. Stadskontoret instämmer i miljönämndens bedömning i sak men vill utöver detta lyfta fram att delbetänkandet förbiser arbetet i stort som sker i kommunerna på detta område. Stadskontoret ser även risker med hur den gemensamma tipsfunktionen föreslås vara utformad. Slutligen vill stadskontoret även påtala vikten av att offentliga aktörer slutar använda ordet ”fusk” när företeelser som beskriver brott och kriminalitet avhandlas.

Förslag till beslut

Kommunstyrelsens arbetsutskott föreslås besluta

1. Kommunstyrelsens arbetsutskott godkänner förslag till yttrande och skickar yttrandet till Arbetsmarknadsdepartementet

Beslutsunderlag

- Arbetslivskriminalitet - myndighetssamverkan, en gemensam tipsfunktion, lärdomar från Belgien och gränsöverskridande arbete (SOU 2024:14)
- Remiss Arbetsmarknadsdepartementet - Arbetslivskriminalitet – myndighetssamverkan, en gemensam tipsfunktion, lärdomar från Belgien och gränsöverskridande arbete (SOU 2024:14)
- Remissvar miljönämnden
- G-Tjänsteskrivelse KSAU 240617 Remiss Arbetsmarknadsdepartementet - Arbetslivskriminalitet –(SOU 2024:14)
- Miljönämnden beslut 240522 § 89

Beslutsplanering

Kommunstyrelsens arbetsutskott 2024-06-17

Beslutet skickas till

Arbetsmarknadsdepartementet
Miljönämnden
Stadskontorets handläggare

Ärendet

Malmö stad har fått möjlighet att inkomma med synpunkter på Arbetsmarknadsdepartementets remiss avseende delegationen mot arbetslivskriminalitets delbetänkande Arbetslivskriminalitet - myndighetssamverkan, en gemensam tipsfunktion, lärdomar från Belgien och gränsöverskridande arbete (SOU 2024:14). Internremiss har skickats till miljönämnden och arbetsmarknads- och socialnämnden. Miljönämnden har kommit in med ett yttrande.

Regeringen beslutade den 23 september 2021 att tillsätta en kommitté i form av en delegation för att verka samlande och stödjande i förhållande till aktörer som motverkar arbetslivskriminalitet. Uppdraget bestod även i att främja samverkan och erfarenhetsutbyte mellan dessa aktörer.

Delegationens uppdrag som redovisas i detta delbetänkande har varit att följa upp och analysera myndigheters samverkan mot arbetslivskriminalitet, samt att utreda förutsättningarna för en myndighetsgemensam tipsfunktion.

Myndighetssamverkan

Delegationen menar att myndighetssamverkan är avgörande i arbetet mot arbetslivskriminalitet och bör få fortsatt hög prioritet av regeringen och myndighetsledningarna. För att tydliggöra att samverkan behöver bli tydligare och mer långsiktig och varaktig föreslår delegationen att det ska anges i de samverkande myndigheternas instruktioner att de ska delta i det myndighetsgemensamma arbetet mot arbetslivskriminalitet med

krav på återrapportering. Vidare lyfter delegationen att Arbetsmiljöverket bör fortsatt samordna uppdraget. Det lyfts även fram att det bör ställas högre krav på den samordnande myndigheten när det gäller bland annat strategisk styrning och stöd.

Delegationen vill i detta sammanhang erinra om satsningen Tryggare Malmö, som är ett exempel på hur myndigheter och kommuner kan samverka i syfte att komma åt arbetslivskriminella aktörer (SOU 2024:14 sid. 225–226). Tryggare Malmö är en samverkan mellan Malmö stads interna myndighetsfunktioner och några andra interna funktioner, samt statliga myndigheter och räddningstjänst. Syftet med Tryggare Malmö är att öka tryggheten i staden genom att göra samordnade kontroller med andra myndigheter. Tillsammans uppnås en större effekt för att motverka oseriösa eller olagliga verksamheter inom exempelvis livsmedelsbranschen, hygieniska behandlingslokaler, samlingslokaler eller fordonsverkstäder.

Utredningen skriver att antalet myndighetsgemensamma kontroller ökar och de regionala centren mot arbetslivskriminalitet (AKC) har stor potential, men att det finns praktiska, organisatoriska och rättsliga hinder som behöver överbryggas.

Utredningen konstaterar att samverkan brister när det gäller att beivra människohandel och människoexploatering. Delegationen föreslår att det ska framgå av Arbetsmiljöverkets och Skatteverkets instruktioner att myndigheterna ska bidra till arbetet mot människohandel och liknande brott.

Delegationen anser att det finns behov av ett fördjupat samråd mellan myndigheterna och arbetsmarknadens parter om ansvarsfördelningen när det gäller kontrollen av arbetsförhållanden på svensk arbetsmarknad. Osäkerheter gällande ansvarsfördelningen mellan myndigheter och arbetsmarknadens parter leder ibland till att förhållanden som tyder på arbetskraftsexploatering inte undersöks av myndigheterna.

Myndigheterna bör i större utsträckning informera arbetsmarknadens parter om förhållanden som kan ha betydelse för parternas verksamhet, och i Arbetsmiljöverkets instruktion bör det införas en ny bestämmelse där det tydliggörs att så får ske.

En gemensam tipsfunktion

Delegationen föreslår att det ska inrättas en myndighetsgemensam webbaserad tipsportal för tips om arbetslivskriminalitet. Detta förväntas förenkla för den som vill lämna tips. Dessutom förväntas detta ge förutsättningar för bättre och mer träffsäkra gemensamma åtgärder i samverkan samt för en bättre uppföljning av myndigheternas arbete med inkomna tips. Enligt förslaget avses en teknisk lösning där tips lämnas genom ett användargränssnitt som ger tipslämnaren hjälp att avgöra till vilka myndigheter tipset ska överföras. Lösningen innebär att den som administrerar portalen inte genom tillhandahållandet i sig utgör mottagare av tipsen.

Lärdomar från Belgien och gränsöverskridande arbete

Delegationen har hämtat inspiration från Belgiens arbete mot arbetskraftsexploatering. Detta gäller bland annat förslagen och bedömningarna om att fler myndigheter bör få i uppgift att bidra i arbetet mot människohandel, att informationen till utsatta arbetstagare bör förbättras, att det straffrättsliga skyddet mot arbetskraftsexploatering bör stärkas och att regeringens styrning bör bli mer samordnad och långsiktig.

Miljönämndens yttrande

Miljönämnden ser det som positivt att arbetet mot arbetslivskriminalitet fortsätter och att en myndighetsgemensam tipsfunktion inrättas. Nämnden vill understryka vikten av att samverka med kommunerna så att de kan inkluderas i myndighetsgemensam tillsyn för att nå större effekt i arbetet mot arbetslivskriminalitet, då kommunens verktygslåda är användbar för att försvåra för den som sysslar med denna typ av brottslighet.

Miljönämnden ser positivt på förslaget som helhet. Det är en nödvändig åtgärd att en myndighetsgemensam tipsfunktion inrättas för att underlätta både för allmänheten och andra myndigheter att lämna vidare tips. Det är viktigt att arbetet mot arbetslivskriminalitet fortsatt prioriteras och utvecklas.

Erfarenheter från Malmö talar för att regeringsuppdraget mot arbetslivskriminalitet och arbetet inom Tryggare Malmö behöver hitta en gemensam samverkansform för att få större effekt av samarbetet. Möjligheterna för kommuner runt om i landet att bli en naturlig del av regeringsuppdraget behöver stärkas genom tydligare direktiv och uppmaning till lokal samverkan. Detta bör ske både genom en tydligare uppdragsbeskrivning från regeringen samt förtydligas i de statliga myndigheternas regleringsbrev. Det behöver samtidigt undersökas hur olika kommuner påverkas av arbetslivskriminalitet och förtydligas på vilket sätt de kan organisera sin verksamhet för att bidra till arbetet mot arbetslivskriminalitet.

Miljönämndens uppfattning är att arbetet inom Tryggare Malmö blivit framgångsrikt på grund av det lokala engagemanget, den lokala kännedomen om verksamheter som finns i staden samt den breda verktygslådan som blir tillgänglig när kommunens nämnder och statliga myndigheter samverkar för att stävja fusk, osund konkurrens och arbetslivskriminalitet. En annan framgångsfaktor med Tryggare Malmös arbete är hur organiseringen av samverkan byggts upp. Samverkan har byggts upp över tid både på strategisk och operativ nivå. Framför allt den samverkan som sker inför operativa insatser leder till stor effektivitet, då mycket av tillsynen både planeras och genomförs av samma handläggare.

En viktig åtgärd för att kunna arbeta effektivt mot arbetslivskriminalitet är att motverka människohandel och människoexploatering. Det finns utmaningar för Polisen att få dessa brott lagförda och därför kan kommunens verktygslåda vara användbar för att

försvåra för den som sysslar med denna typ av brottslighet. Den främsta indikatorn på människohandel och exploatering är olovliga boenden, vilket kommunen har möjlighet att motverka både utifrån miljöbalken, plan- och bygglagen samt lagen om skydd mot olyckor. Utöver detta så har kommunen ett brett tillsynsansvar och möjligheter att agera mot oseriösa aktörer inom exempelvis avfalls-, restaurang- och massagebranschen. Detta är några konkreta exempel på hur kommunen kan bidra i arbetet mot arbetslivskriminalitet.

Miljönämnden vill även understryka att arbetet inom Tryggare Malmö har uppstått genom en riktad satsning från kommunens sida för att öka tryggheten och minska brottsligheten. Det har krävts långsiktiga beslut om resurser och finansiering för att möjliggöra arbetet. Det är angeläget att statliga medel tillförs till kommunerna för att möjliggöra en bredare uppslutning i arbetet mot arbetslivskriminalitet.

Miljönämnden anser att en bred samverkan är den avgörande faktorn för att motverka arbetslivskriminalitet. Sedan regeringsuppdraget mot arbetslivskriminalitet tillkom har Skatteverket prioriterat ner den lokala samverkan och prioriterat samarbetet inom staten. Detta har medfört att samhället förlorar viktiga synergieffekter i samverkan mellan stat och kommun. Miljönämnden ser en risk att denna utveckling fortsätter även för andra myndigheter och förstör den samverkan som byggts upp om inte åtgärder vidtas.

Stadskontorets bedömning

Stadskontoret instämmer i miljönämndens bedömning att det är positivt att arbetet mot arbetslivskriminalitet fortsatt prioriteras, och att myndigheternas uppdrag förtydligas. Vidare instämmer stadskontoret i att samverkansformer som involverar kommunerna utvecklas och att det är viktigt att arbetet med att motverka människohandel och människoexploatering prioriteras. Stadskontoret anser det vara positivt att en myndighetsgemensam tipsfunktion inrättas.

Stadskontoret instämmer även i bedömningen att det fortsatta arbetet mot arbetslivskriminalitet förutsätter långsiktiga satsningar och beslut om resurser och finansiering. Stadskontoret vill liksom miljönämnden lyfta fram och understryka det goda arbete som Malmö stad gör i frågan genom den myndighetssamverkan som sker inom ramen för Tryggare Malmö, vilket även lyfts fram i utredningen. Stadskontoret vill utöver miljönämndens bedömning i ärendet lägga till tre synpunkter.

Utredningen är i första hand inriktad mot statliga myndigheter men behandlar samtidigt en betydande del av kommunernas arbete. Stadskontoret anser att arbetet mot arbetslivskriminalitet förutsätter kommunernas medverkan och delaktighet. Därför borde kommunerna i mycket högre omfattning delta i samverkan och involveras av de statliga myndigheterna när det gäller förslagen att förebygga, förhindra samt upptäcka

arbetslivskriminalitet. Stadskontoret menar att såväl direktiv som resurser därför behöver utgå från kommunerna som har kunskap och kompetens i frågan.

Avseende förslaget med en gemensam tipsfunktion så anser stadskontoret att detta är ett välkommet förslag. Men som förslaget är utformat ser dock stadskontoret en begränsning i att tipslämnaren själv behöver ha god kännedom om hur tipsen ska sorteras till olika myndigheter utifrån deras uppdrag. Risken är att detta försvårar för tipslämnaren, vilket skulle kunna leda till såväl att myndigheter förbises och att myndigheter inte får del av vissa tips. Stadskontoret uppfattar förslaget som att en bred krets ska uppmuntras att lämna tips. Men detta riskerar att ske på bekostnad av att det ställs för höga krav på tipslämnaren. Stadskontoret vill här betona vikten av att tipslämnaren i möjligaste mån ska kunna få återkoppling på inlämnade tips.

Stadskontoret förordar en lösning med en gemensam tipsfunktion där funktionen för ansvarig myndighet lämnar vidare tips till andra berörda myndigheter.

Slutligen noterar stadskontoret att utredningen ofta hänvisar till felaktigheter inom området som "fusk". Polisen uppskattar att den kriminella ekonomin för år 2023 uppgår till 100–150 miljarder kronor, där välfärdsbrottsligheten som arbetslivskriminaliteten är en del av vida överstiger exempelvis narkotikahandeln. Stadskontoret anser det vara förminskande att i detta sammanhang hänvisa till "fusk" i paritet till de omfattande samhällsproblem som beskrivs i utredningen.

Ansvariga

Per-Erik Ebbeståhl Avdelningschef

Magdalena Bondeson Sektionschef

Andreas Norbrant Stadsdirektör

Datum

Yttrande

Adress

August Palms Plats 1

Diarienummer

STK-2024-580

Till

Arbetsmarknadsdepartement
et

Remiss Arbetsmarknadsdepartementet - Arbetslivskriminalitet – myndighetssamverkan, en gemensam tipsfunktion, lärdomar från Belgien och gränsöverskridande arbete (SOU 2024:14)

A2024/00424

Sammanfattning

Malmö stad har fått möjlighet att inkomma med synpunkter på Arbetsmarknadsdepartementets remiss avseende delegationen mot arbetslivskriminalitets delbetänkande Arbetslivskriminalitet - myndighetssamverkan, en gemensam tipsfunktion, lärdomar från Belgien och gränsöverskridande arbete (SOU 2024:14).

Malmö stad välkomnar utredningens syfte med att stärka arbetet mot arbetslivskriminalitet och ser positivt på att åtgärder vidtas för att stärka styrning och samverkan inom området. Dock har kommunernas roll som framgångsfaktor i arbetet mot arbetslivskriminalitet i stort förbisetts i delbetänkandet. Malmö stad instämmer i utredningens bedömning om att det behövs en myndighetsgemensam tipsfunktion men ser även risker med hur funktionen föreslås vara utformad. Slutligen vill Malmö stad även påtala vikten av att offentliga aktörer slutar använda ordet ”fusk” när företeelser som beskriver brott och kriminalitet avhandlas.

Yttrande

Malmö stad välkomnar utredningens syfte med att stärka arbetet mot arbetslivskriminalitet och ser positivt på att åtgärder vidtas för att stärka styrning och samverkan inom området. Malmö stad anser att en bred samverkan är den avgörande faktorn för att motverka arbetslivskriminalitet.

Utredningen är i första hand inriktad mot statliga myndigheter men behandlar samtidigt en betydande del av kommunernas arbete. Malmö stad anser att arbetet mot arbetslivskriminalitet förutsätter kommunernas medverkan och delaktighet. Därför borde kommunerna i mycket högre omfattning delta i samverkan och involveras av de

statliga myndigheterna när det gäller förslagen att förebygga, förhindra samt upptäcka arbetslivskriminalitet.

Möjligheterna för kommuner runt om i landet att bli en naturlig del av regeringsuppdraget behöver stärkas genom tydligare direktiv och uppmaning till lokal samverkan. Detta bör ske både genom en tydligare uppdragsbeskrivning från regeringen samt förtydligas i de statliga myndigheternas regleringsbrev. Sedan regeringsuppdraget mot arbetslivskriminalitet tillkom, ser Malmö stad en tendens till att Skatteverket nedprioriterat lokal samverkan med kommuner till förmån för internt samarbete inom staten. Detta har medfört att samhället förlorar viktiga synergieffekter i samverkan mellan stat och kommun. Malmö stad ser en risk att denna utveckling fortsätter även för andra myndigheter och riskerar att störa den välfungerande samverkan som byggts upp om inte åtgärder vidtas.

Det behöver samtidigt undersökas hur olika kommuner påverkas av arbetslivskriminalitet och förtydligas på vilket sätt de kan organisera sin verksamhet för att bidra till arbetet mot arbetslivskriminalitet. Malmö stad vill även understryka att arbetet inom Tryggare Malmö har uppstått genom en riktad satsning från kommunens sida för att öka tryggheten och minska brottsligheten. Det har krävts långsiktiga beslut om resurser och finansiering för att möjliggöra arbetet. Det anses därför angeläget att statliga medel tillförs till kommunerna för att möjliggöra en bredare uppslutning i arbetet mot arbetslivskriminalitet.

Malmö stads uppfattning är att arbetet inom Tryggare Malmö blivit framgångsrikt på grund av det lokala engagemanget, den lokala kännedomen om verksamheter som finns i staden samt den breda verktygslådan som blir tillgänglig när kommunens nämnder och statliga myndigheter samverkar för att stävja oegentligheter, osund konkurrens och arbetslivskriminalitet. En annan framgångsfaktor med Tryggare Malmö arbete är hur organiseringen av samverkan byggts upp. Samverkan har byggts upp över tid både på strategisk och operativ nivå. Framför allt den samverkan som sker inför operativa insatser leder till stor effektivitet, då mycket av tillsynen både planeras och genomförs av samma handläggare.

En viktig åtgärd för att kunna arbeta effektivt mot arbetslivskriminalitet är att motverka människohandel och människoexploatering. Det finns utmaningar för Polisen att få dessa brott lagförda och därför kan kommunens verktygslåda vara användbar för att försvåra för den som sysslar med denna typ av brottslighet. Den främsta indikatorn på människohandel och exploatering är olovliga boenden, vilket kommunen har möjlighet att motverka både utifrån miljöbalken, plan- och bygglagen samt lagen om skydd mot olyckor. Utöver detta har kommunen ett brett tillsynsansvar och möjligheter att agera mot oseriösa aktörer inom exempelvis avfalls-, restaurang-

och massagebranschen. Detta är några konkreta exempel på hur kommunen kan bidra i arbetet mot arbetslivskriminalitet.

Avseende förslaget med en gemensam tipsfunktion så anser Malmö stad att detta är ett välkommet förslag. Men som förslaget är utformat ser Malmö stad det som en begränsning att tipslämnaren själv måste ha god kännedom om hur tipsen ska sorteras till olika myndigheter utifrån deras uppdrag. Detta kan innebära att vissa myndigheter förbises och inte får del av dessa tips. Malmö stad uppfattar förslaget som att en bred krets ska uppmuntras att lämna tips. Men detta riskerar att ske på bekostnad av att det ställs för höga krav på tipslämnaren. Malmö stad vill här betona vikten av att tipslämnaren i den mån det är möjligt ska kunna få återkoppling på inlämnade tips. Malmö stad förordar en lösning med en gemensam tipsfunktion där funktionen för ansvarig myndighet lämnar vidare tips till andra berörda myndigheter.

Slutligen noterar Malmö stad att utredningen ofta hänvisar till felaktigheter inom området som ”fusk”. Polisen uppskattar att den kriminella ekonomin för år 2023 uppgår till 100–150 miljarder kronor, där välfärdsbrottsligheten som arbetslivskriminaliteten är en del av vida överstiger exempelvis narkotikahandeln. Malmö stad anser det vara förminskande att i detta sammanhang hänvisa till "fusk" i paritet till de omfattande samhällsproblem som beskrivs i utredningen.

Ordförande

Andréas Schönström

Sekreterare

Agnes Wemme